

"Kalbin beş yarasına beş merhemi tazammun eder." cümlesindeki "kalbin beş yarası" nelerdir?

"Kalbin beş yarası" her vecihte izah edilip, çözüm ve tedavisi de devamında izah ediliyor. **Şöyle ki:**

BİRİNCİ VECİH (Birinci Yara)

"Şeytan, evvelâ şüpheli kalbe atar. Eğer kalb kabul etmezse, şüpheden şetme döner. Hayale karşı şetme benzer bazı pis hatıraları ve münâfi-i edep çirkin halleri tasvir eder. Kalbe "Eyvah!" dedirtir, ye'se düşürtür. Vesveseli adam zanneder ki, kalbi, Rabbine karşı sû-i edepte bulunuyor. Müthiş bir halecan ve heyecan hisseder. Bundan kurtulmak için huzurdan kaçır, gaflete dalmak ister. Bu yaranın merhemi budur: ..."

İKİNCİ VECİH (ikinci Yara)

"Budur ki: Mânâlar kalbden çıktıkları vakit, suretlerden çıplak olarak hayale girerler, oradan suretleri giyerler. Hayal ise, her vakit bir sebep tahtında bir nevi suretleri nesceder. Ehemmiyet verdiği şeyin suretlerini yol üstünde bırakır. Hangi mânâ geçse, ya ona giydirir, ya takar, ya bulaştırır, ya perde eder. Eğer mânâlar münezze ve temiz iseler, suretler mülevves ve rezil ise, giymek yoktur, fakat temas var. Vesveseli adam, teması, telebbüsle iltibas eder. 'Eyvah!' der. 'Kalbim ne kadar bozulmuş. Bu sefillik, bu hisset-i nefis, beni matrud eder.' Şeytan onun şu damarından çok istifade eder..."

ÜÇÜNCÜ VECİH (Üçüncü Yara)

"Budur ki: Eşya mabeynlerinde bazı münasebât-ı hafiye bulunur. Hattâ, hiç ümit etmediğin şeyler içinde münasebet ipleri bulunur. Ya bizzat bulunur; veya senin hayalin, meşgul olduğun san'ata göre o ipleri yapmış, onları birbiriyle bağlamış. Şu sırr-ı münasebettendir ki, bazan bir mukaddes şeyi görmek, bir mülevves şeyi hatıra getirir."

"Fenn-i beyanda beyan olunduğu gibi, "Hariçte uzaklık sebebi olan zıddiyet ise, hayalde sebep-i kurbiyettir." Yani, iki zıddın suretlerinin cem'ine vasıta, bir münasebet-i hayalidir. Bu münasebetle gelen tahattura "tedâi-yi efkâr" tabir edilir. Meselâ, sen namazda, münacatta, Kâbe karşısında, huzur-u ilâhîde iken, âyâtı tefekkürde olduğun bir halde, şu tedâi-yi efkâr, seni tutup en uzak mâlâyâniyât-ı rezileye sevk eder..."

DÖRDÜNCÜ VECİH (Dördüncü Yara)

"Amelin en iyi suretini taharrîden neş'et eden bir vesvesedir ki, takvâ zannıyla teşeddüt ettikçe, hal ona şiddetlenir..."

BEŞİNCİ VECİH (Beşinci Yara)

"Mesâil-i imâniyede şüphe suretinde gelen vesvesedir..."

(1) bk. [Sözler, Yirmi Birinci Söz, İkinci Makam.](#)